

GUIDE MPO NA BA BOTI OYO BAZALI KOSALISA KOKABOLAMA GRAGUELLE YA BANA

Boyeyi malamumu na programme po na bana ba ye sika (Care for Newcomer Children – CNC)

*Boyeyi malamumu na programme
na biso ya CNC!*

*Pona ko salisa mwana na yo
azala bien pe na ko permettre
yo o zala na kimia tango ozo
taga, eza na ntina ko zwa
mwa tango ko zala alaise na
batu ya mosala na biso pe na
programme na biso.*

*Mbala ya mosusu bana
balelaka, komiyoka kobunga
to pe ko reagir makasi ntango
eza mbala ya liboso baboti
batika bango. Kokambona
ya mpasi ya ndenge oyo eza
nago nornal-surtout soki
ezali mbala ya Liboso po na
ye otika ye. Mais to zali wana
po na ko salisa bino na yango.
Yango oyo to salaka processus
oyo na ndege ya ba separation
graduuelle.*

Separation graduuelle eza nini?

Separation graduuelle elimboli ko bakisa tango ya separation entre ba boti na mwana ti ntango mwana ako koma confortable na programme oyo. Esekeli bo sala na batu ya misala ya programme mpe ko prepare mwana na bino pona ba separations nioso oyo ekoya.

Separation graduuelle:

- Respecté ba besoin ya mwana na yo.
- Salisa mwana na yo a sentir ka za na securite.
- Supporte transition elekana malamumu na programme oyo.
- Komibongisa mpo na separation ya malamumu mpe lolongo ya makasi lokola mwana akoli.

Pona bana oyo ba si bazwa traumatique na separation ya liboso bazwaka ntango molai kofanda nakati ya programme oyodonc zala prepare ko vanda mwa temps ebele na mwa soki esekeli. Mwana nioso aza different mais eza important ko precipité processus oyo te.

Ndege nini esalemaka?

Avant obanda kelasi:

- Soki eza possible, yaka na mwana ko tala programme na biso.
- Solola na batu ya misala concernant mwana na yo, concernant programme pe bona plan ya separation na mwana. Ekosalisa ko talisa mwana na yo ke batu ya misala ba za batu ya confiance pe ka za na securite na bango.
- Soki eza possible, lakisa mwana na yo esika classe na yo eko zala.

Mikolo ya liboso ya Mwana nayo

- Meka ko zala relaxe pe na esego.
- Nkede na place oyo omonu akoki ko liga migi et yebisa batu ya misala na place oyo mwana na yo ako linga ko sakana na yango.
- Tia makanisi na yo nioso na mwana na yo. solola na bango, lakisa bango ba jouet pe sakana na bango.
- Zala alerte na bi sika nioso bakoki kozala interesse na ko sakana na yango mpe landa bango.
- Tala réplique ya basali na biso.
- Encouragé mwana na yo a sakana na bana misusu to na batu ya misala tango akokoma pret. Soki mwana azo lakisa ke nanou akomi pret te. probleme eza te ko zela tangu mususu.

GUIDE MPO NA BA BOTI OYO BAZALI KOSALISA KOKABOLAMA GRAGUELLE YA BANA

- Tango mwana na yo akomi na makoki ko sakana ye moko pe na ba niga, eza signe ya malamau ete bazo lakisa ke ba komi pret ya ko meka separation na ye ya liboso! Meka nanou ko zonga sima mpo na ko tala.
- Soki mwana a landi yo mbala moko, mpe azo lakisa yo ke alingi otikala pebeni na ye, ekoki ko lakisa ke nanou akomi pret te.
- Ba separation mionso ekoki ko zwa mwa tangu ebele pona bana oyo ba viva ba violence ou pe te ba traumatisme.
- Meka ko sala ke tango ozo pesa ye aurevoir eza la ya mulayi te mpe zala consistent/meke pe ke mutu azo sala wana azala wana tango ozo pesa mwana aurevoir na ko kende na yo po a meka ko supporte mwana.
- Zala na focus na makambo ya positive tango oko ya ko zwa ye. Meka ko tuna mwana na yo eloko nini ba salaki to pe na jouet nini ba sepelaki ko sakana na yago migi.

Baseparation initial

Tango yo na batu ya misala na biso bo moni ke mwana akomi kosakana bien, aza comfortable, okoki ko banda ko bima pragramu po na ba tango ya mikie mikie.

- Yebusa mwana na yo ke ozo kende na toilette mpe oko zonga na ba minutes mibale.
- Ko linga jamais obima sans ko laka biso ko ozo kende.
- Soki olobi ke ozo kende na toilette mpe zala sure ya ko zonga ndenge olobaki yango na mwana.
- Soki separation ya liboso eza lokola mwa traumatisante pona mwana na yo, bakoki kozala prêt te.

Na sima tango separation ya liboso eko leka malamau, sikoyo ozali pret ko meka separation ya mibale oyo oko zala ya mwa mulayi (5-15 minutes). Mpe separation ya mi satu ekoki kozala mwa mulayi lisusu (10-20 minutes).

Ba separation oyo ya mikuse ezo batir confiance ya mwana na yo pe ko salisa ye koyeba ete okobanda ko zonga kaka. Mpo na ba separation nioso zala sure ko:

- Zala consistent.
- Yebi sa mwana na yo ko zo kende. Po ko kende na yo na ko batama ekoki ko comisa ba separation misusu mpasi pona mwana mbala sima.

Tango mwana na yo ako koka separation wana na kimia elakisi na tango wana akomi pret po otikaka ye. Mokolo oko tika ye awa pona mbala liboso meka pe ezala mutu oyo atikaki ye aya ko zwa ye po mwana aza na kimia ko yeba ko ko zonga tango na tango ko swa ye sima ata otiki ye.

Nini soki mwana nagai aza ya kosilika?

Soki mwana na yo aza kaka na ba difficulté, meka ko zala na ko banga te. Esengeli kaka olekisa mwa temps ya mingi na mwana na yo na programme oyo pona ko sunga ye amiyoka kobatama mpe comfortable. Mema jouet to pe couverture ya ko sipa ye to pe tika Elaba moko na yo po na ye azala rasuré.

Basali ya programu basalisa ba mabota ebele na processus oyo mpe bazali awa pona ko guide bino pe ko sunga bino.

BOSUNGI BOBATELAMI MPE BOFANDI YA BANA MIKE
BAKIMA MBOKA

Pona ba information misusu o koki ko: visité:
www.cmascanada.ca

Care for
Newcomer
Children